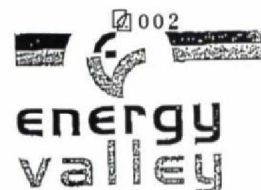

Afsluiting eerste fase 2003-2005

13699

3375

Postbus 424
9700 AK Groningen

T (+31) (0) 50 521 44 38
F (+31) (0) 50 521 45 17

E info@energyvalley.nl
www.energyvalley.nl

Gemeente Groningen
RO/EZ
t.a.v. Dhr 5.1.2e
Postbus 7081
9701 JB Groningen

Groningen, 5 april 2006

Geachte heer 5.1.2e

Bijgaand een kopie van de stukken voor eindafrekening van het Energy Valley project (fase I) die 31 maart j.l. naar SNN zijn verstuurd. Dit betreft het einddeclaratieformulier, een door de accountant gewaarmerkt financieel overzicht en een inhoudelijke eindverslag voor afrekening van het EZ/Kompas gedeelte.

Zoals uit het financiële overzicht kan worden opgemaakt heeft de gemeente Groningen nog €24.200,- openstaan van de cofinancieringsbijdrage voor Energy Valley I. Zoals overeengekomen zal dit bedrag na afloop van het project worden voldaan. Derhalve verzoek ik u bijgaand vriendelijk dit bedrag zo spoedig mogelijk over te maken op rekeningnummer 29.93.56.973 t.n.t. de Stichting Energy Valley o.v.v. slotbetaling gemeente Groningen EV I.

Met vriendelijke groet,

5.1.2e

Gwen Huisman

28-3-2006

EINDAFREKENING ENERGY VALLEY FASE 1

Projectnummer: RCG 019
 Toegekend op: 21-04-2004
 bij brief met kenmerk: 03.6309

Kosten	Totaal			Totaal betaald	
	Begroot	Realisatie	%	€	per datum
Initiatiefgroep/stuurgroep	150.000	3.385	2,3%	3.385	28-feb-06
Coördinatiebureau					
Projectmanagement	300.000	496.251	165,4%	496.251	28-feb-06
Projectsecretariaat	100.000	165.417	165,4%	165.417	28-feb-06
Begeleiding deelprojecten					
- duurzaamheid	150.000	248.125	165,4%	248.125	28-feb-06
- kennis	100.000	165.417	165,4%	165.417	28-feb-06
- bedrijfsactiviteiten	150.000	248.125	165,4%	248.125	28-feb-06
Coördinatiebureau	800.000	1.323.335	165,4%	1.323.335	28-feb-06
Operationele kosten					
Werkconferenties	50.000	9.238	18,5%	9.238	28-feb-06
Huisvesting	100.000	72.302	72,3%	72.302	28-feb-06
Kantoorkosten	50.000	16.449	32,9%	16.449	28-feb-06
Reis- en verblijfkosten	50.000	6.318	12,6%	6.318	28-feb-06
Diversen	100.000	34.368	34,4%	34.368	28-feb-06
Operationele kosten	350.000	138.675	39,6%	138.675	28-feb-06
Studies					
Duurzaamheid	100.000	117.682	117,7%	117.682	28-feb-06
Kennis	100.000	108.565	108,6%	108.565	28-feb-06
Bedrijfsactiviteiten	150.000	54.254	36,2%	54.254	28-feb-06
Diversen	150.000	101.942	68,0%	101.942	28-feb-06
Studies	500.000	382.443	76,5%	382.443	28-feb-06
PR & Communicatie					
Ontwerp/advies	50.000	104.852	209,7%	104.852	28-feb-06
Drukwerk/Brochures/Etc.	50.000	73.514	147,0%	73.514	28-feb-06
Presentatie	25.000	38.901	155,6%	38.901	28-feb-06
PR & Communicatie	125.000	217.267	173,8%	217.267	28-feb-06
Website	75.000	66.302	88,4%	66.302	28-feb-06
Totale kosten 2003-2005	2.000.000	2.131.407	106,6%	2.131.407	28-feb-06

Co-financiering	Totaal			Totaal			Totaal Nog te ontvangen
	Begroot	Toegezegd	%	Begroot	Ontvangen	%	
SNN	1.000.000	1.000.000	100,0%	1.000.000	800.000	80,0%	200.000
NOM	100.000	231.407	231,4%	100.000	231.407	231,4%	-
Gemeente Assen	41.500	41.500	100,0%	41.500	41.500	100,0%	-
Gemeente Emmen	74.500	74.500	100,0%	74.500	49.500	66,4%	25.000
Gemeente Groningen	121.000	121.000	100,0%	121.000	96.800	80,0%	24.200
Gemeente Leeuwarden	63.000	63.000	100,0%	63.000	63.000	100,0%	-
Provincie Groningen	133.333	133.333	100,0%	133.333	106.667	80,0%	26.666
Provincie Fryslan	133.333	133.333	100,0%	133.333	115.000	86,3%	18.333
Provincie Drenthe	133.333	133.333	100,0%	133.333	133.333	100,0%	-
R.U.G	50.000	50.000	100,0%	50.000	50.000	100,0%	-
Nederlandse Gasunie	100.000	100.000	100,0%	100.000	100.000	100,0%	-
N.A.M	50.000	50.000	100,0%	50.000	50.000	100,0%	-
Totale bijdrage 2003-2005	2.000.000	2.131.406	106,6%	2.000.000	1.837.207	91,9%	294.199

5.1.2e
 ACCOUNTANTS

Declaratieformulier eindafrekening EFRO Doelstelling 2, EFRO Phasing Out, EZ/KOMPAS

1. Algemene gegevens

Projectnummer: RCG019
 Projectnaam: Energy Valley
 Subsidie: EFRO Doelstelling 2
 EFRO Phasing Out
 EZ/KOMPAS
 Datum en referentienr. Subsidietoekenning: 21 april 2004
 03.6309
 Projectperiode: 2 april 2003 - 1 december 2005
 Project gereed d.d.:
 Bankrekeningnummer begunstigde: 29.93.56.973

2.a Specificatie subsidiabele kosten

Inclusief BTW
 Exclusief BTW

Omschrijving Kostenpost	Begrote Subsidiabele Kosten	Verplichting aan- gegaan d.d.	Werkelijke Subsidiabele Kosten (cumulatief)	Betaald bedrag	Betaald d.d.
Initiatiefgroep/RVA	€ 150.000	30-11-2005	€ 3.385	€ 3.385	28-02-2006
Project-management	300.000	30-11-2005	496.251	496.251	28-02-2006
Project-secretariaat	100.000	30-11-2005	165.417	165.417	28-02-2006
Begeleiding deelprojecten	400.000	30-11-2005	661.667	661.667	28-02-2006
Operationele kosten	350.000	30-11-2005	138.675	138.675	28-02-2006
Studies	500.000	30-11-2005	382.443	382.443	28-02-2006
PR&Comm.	125.000	30-11-2005	217.267	217.267	28-02-2006
Website	75.000	30-11-2005	66.302	66.302	28-02-2006
Totaal	€ 2.000.000		€ 2.131.407	€ 2.131.407	

U dient uit uw administratie een lijst met een specificatie van de gemaakte en betaalde subsidiabele kosten bij te voegen. In ieder geval dient per factuur te worden vermeld: het bedrag, de naam van de crediteuren, een omschrijving van de kosten en zo mogelijk een betaaldatum. Het totaalbedrag van de lijst dient aan te sluiten bij het hierboven vermelde totaalbedrag aan subsidiabele kosten.

2.b Specificatie totale kosten*

*) Alleen in te vullen indien de begrote totale kosten niet samenvallen met de begrote subsidiabele kosten.

Inclusief BTW
 Exclusief BTW

Omschrijving Kostenpost	Begrote Totale Kosten	Verplichting aan- gegaan d.d.	Werkelijke Totale Kosten (cumulatief)	Betaald bedrag	Betaald d.d.
	€		€	€	
Totaal	€		€	€	

3. Specificatie financiering *

*) Het betreft de financiering van de subsidiabele kosten.

Omschrijving financier	Bedrag begroot	Toege- zegd d.d.	Werkelijke inkomsten	Ontvangen	Ontvangen d.d.
	€		€	€	
Provincies	400.000	30-11- 2005	400.000	354.999	28-02- 2006
Gemeenten	300.000	30-11- 2005	300.000	250.800	28-02- 2006
NOM	100.000	30-11- 2005	231.407	231.407	28-02- 2006
RuG	50.000	30-11- 2005	50.000	50.000	28-02- 2006
Gasunie	100.000	30-11- 2005	100.000	100.000	28-02- 2006
NAM	50.000	30-11- 2005	50.000	50.000	28-02- 2006
EZ/Kompas	433.000	30-11- 2005	433.000	346.400	28-02- 2006
EFRO	567.000	30-11- 2005	567.000	453.600	28-02- 2006
Totaal	€ 2.000.000		€ 2.131.407	€ 1.837.206	

4. Ondertekening

Ondergetekende verklaart dat alle bovengenoemde inkomsten en uitgaven betrekking hebben op het betreffende project en dat is voldaan aan de voorwaarden waaronder de subsidie is verleend.

Naam begunstigde (organisatie)

Stichting Energy Valley

Plaats:

Groningen

Datum:

31 maart 2006

Naam en handtekening
(namens begunstigde):

5.1.2e

5.1.2e

Ruimte voor opmerkingen en/of toelichting

Voortgangsrapportage KOMPAS-programma

2000-2006

bestemd voor EFRO en/of EZ/KOMPAS

1. Algemene Gegevens

Projectnummer(s) * RCG019
 Projectnaam Energy Valley
 Subsidie EFRO/KOMPAS
 EZ/KOMPAS
 EFRO Phasing Out/KOMPAS
 Eindbegunstigde: Stichting Energy Valley
 Naam indiener voortgangsrapportage: 5.1.2e
 E-mailadres: 5.1.2e @energyvalley.nl
 Telefoonnummer: 050 521 44 38
 Functie: Directeur
 Volgnummer voortgangsrapportage: 6^e
 (1^e, 2^e enz.)
 Betreft stand van zaken per:

1 januari
 1 april (ga door met vraag 4)
 1 juli
 1 oktober (ga door met vraag 4)
 anders n.l.: inhoudelijk eindverslag

* In principe dient u per projectnummer een afzonderlijke rapportage in te vullen. Wanneer voor verschillende projectnummers sprake is van een zelfde inhoudelijke en financiële rapportage, kan volstaan worden met één formulier.

2. Inhoudelijke voortgang

a De inhoudelijke voortgang sinds de vorige rapportage:

Onderstaand is het inhoudelijk eindverslag weergegeven van het project Energy Valley voor de projectperiode startdatum 2 april 2003, einddatum 1 december 2005.

Energy Valley is een publiekprivaat samenwerkingsverband die ontwikkelingen op het gebied van bedrijvigheid, kennis en duurzame energie stimuleert om energiegerelateerde activiteiten en werkgelegenheid in Noord-Nederland te bevorderen. De afgelopen projectperiode kan worden beschouwd als initiatiefase voor de nadere positionering en strategiebepaling waarin een groot aantal concrete ontwikkelingen zijn in gang gezet. Energy Valley heeft erkenning gekregen in het economische en ruimtelijke Rijksbeleid en vele (ook niet-Noordelijke) bedrijven en instellingen tonen zich geïnteresseerd. De organisatorische discussie rond Gasunie (splitsing) en NAM (integratie Shell Europe) heeft geleid tot bestending en uitbouw van de activiteiten. Daarnaast hebben deze partijen extensieve investeringsvoornemens zoals: GLT, olievelden Schoonebeek, aanleg pijpleidingen naar Engeland en Siberië, uitbouw ondergrondse opslag, etc. Maar ook andere partijen zijn actief. Zo is er belangstelling voor de aanleg van een LNG-terminal, de bouw van elektriciteitscentrales, etc. Daarnaast zijn er een groot aantal initiatieven op het gebied van duurzame energie, zoals bijvoorbeeld de brede introductie van mestvergisting op het platteland en de bouw van fabrieken voor productie van bio-brandstoffen, deel daarvan is hoog innovatief zoals de Thuiscentrale en de Zero Emission Power Plant. Noordelijke kennisinstellingen hebben accuraat ingespeeld op Energy Valley door onder meer de oprichting van een groot interfacultair onderzoeksinstituut bij de RuG (Energy Delta Research Centre), een Energie Kenniscentrum (EKC) bij de Hanzehogeschool, een versterkte inzet op duurzaamheid vanuit het Van Hall Instituut, oprichting van een Kenniscentrum Duurzame Innovatie in Leeuwarden, etc.

De afgelopen periode is gekozen is voor een parallelle route met inzet op het verwerven van naamsbekendheid (branding) en tegelijkertijd op de realisatie van concrete projecten. Lokale en regionale overheden zijn nader verankerd door deze partijen in de organisatie te betrekken en in overleg met deze partijen en het bedrijfsleven een werkprogramma te formuleren. Onderstaand zijn de hoofdlijnen van de ontwikkelingen kort weergegeven.

ORGANISATIE

De uitvoering is ondergebracht bij de in de afgelopen periode opgerichte stichting Energy die bestaat uit verschillende onderdelen. Een coördinatiebureau is aangesteld voor uitvoering van de dagelijkse operationele taken. Het coördinatiebureau fungeert als centraal aanspreekpunt en is verantwoordelijk voor de strategische koers en stimulering en afstemming van ontwikkelingen. Het coördinatiebureau is daarbij ondersteunt door een begeleidingsgroep waarin (ambtelijke) vertegenwoordigers van de drie noordelijke provincies, de gemeente Groningen en de NOM zitten hebben. De raad van toezicht bewaakt de financiële en inhoudelijke voortgang zoals deze door het coördinatiebureau wordt uitgevoerd. De afgelopen periode is de raad van toezicht voorgezeten door de directeur van de NOM en bestond daarnaast uit vertegenwoordigers die namens de drie noordelijke provincies zijn voorgedragen. Daarnaast is er een raad van advies die de raad van toezicht en het coördinatiebureau adviseert. De raad van advies is samengesteld uit afgevaardigden vanuit gedeputeerde staten van de drie noordelijke provincies, aangevuld met de directeur van Akzo Energy. Naast deze formele organisatorische structuur werkt de stichting nauw samen met andere intermediairs (NOM, TCNN, Syntens, etc.), onderhoudt vele (bilaterale) contacten en beschikt het over een extensief netwerk van relevante (regionale en nationale) contacten bij overheden, bedrijfsleven, kennisinstellingen en belangenorganisaties.

BRANDING

Ingezet is op draagvlakverwerving bij het Rijk via het ministerie van EZ, de woordvoerders van de 2de kamer en gerichte inzet op nationale beleidsthema's, zoals energietransitie en innovatie. Ter vergroting van de naamsbekendheid is meerdere malen de publiciteit gezocht; voorts zijn - met sponsoring van Gasunie - publieksuitingen georganiseerd (Swingin' Groningen, Eurovoetbal) en zijn circa 150 lezingen en presentaties verzorgd. Daarnaast zijn talrijke interviews gegeven en bilaterale contacten onderhouden. Dit heeft ertoe geleid dat Energy Valley in de energiewereld,

bij regionale en nationale overheden en het bedrijfsleven bekend is. Energy Valley is opgenomen in het Rijksbeleid als speerpunt in verschillende nota's (nota ruimte, ruimte voor de wadden, pieken in de delta - gebiedsgerichte economische initiatieven, prioriteitstelling innovatiebeleid, innovatie in het energiebeleid). Voorts is Energy Valley opgenomen in verschillende regionale nota's waaronder de concept strategische agenda voor Noord-Nederland (SNN), beleids- en activiteitenagenda economische speerpunten provincie groningen 2004-2007 en provinciale energienota's zoals o.a.: Sinnich en Sunich (Fryslân), klimaat / CO2-programma (Groningen), ontwerp startnotitie energiebeleid 2006-2010 (Drenthe), maar ook in verschillende beleidsstukken van de noordelijke kennisinstellingen, waaronder het Akkoord van Groningen. Energy Valley is opgezet als regionaal initiatief, maar in korte tijd is het perspectief verschoven naar een nationaal schaalniveau. Energy Valley kan inmiddels worden betiteld als nationaal beleidsthema met een nadrukkelijke regionale verankering in Noord-Nederland.

PIJLERS

Liberalisering en internationalisering van de energiemarkt en de transitie naar een duurzame energiehuishouding plaatsen bestaande energieactiviteiten in een nieuw perspectief. Dit biedt voor Noord-Nederland als traditioneel sterke energieregio zowel kansen als bedreigingen. De ontwikkelingen van de afgelopen periode zijn op hoofdlijnen per pijler weergegeven:

A- Bedrijfsactiviteiten

De stichting Energy Valley heeft middels talrijke gesprekken met 'key players' een inventarisatie van concrete ontwikkelingsrichtingen in de (inter-)nationale energiesector laten uitvoeren. Daaruit is naar voren gekomen dat de meest kansrijke activiteiten voor Noord-Nederland liggen op het terrein van de uitbouw van de knooppuntfunctie in het Europese aardgasnetwerk, kapitalisatie van het kennisoverschot op het gebied van gasvormige energiedragers en ontwikkeling van innovatieve (duurzame) energieprojecten. Dit heeft geleid tot 6 strategische focuspoints voor uitbouw van de bedrijfsactiviteiten.

1. Uitbouw van de winnings- en opslagactiviteiten

Aardgaswinning is de reden voor de aanwezigheid van NAM, Gasunie en de achterliggende cluster van bedrijfsactiviteiten. Het is van belang dat deze basisactiviteiten de komende jaren op voldoende schaalniveau kunnen worden gecontinueerd. De investeringen die hiermee samenhangen betreffen vele miljarden. Investeringen worden door de betrokken marktpartijen gedaan, waarbij geregeld overleg met de betrokken bedrijven plaatsvindt over de voortgang.

2. Nederland als knooppunt voor gasdiensten in Europa

Noord-Nederland heeft vanwege fysieke kenmerken en aanwezige kennis goede mogelijkheden zich verder te ontwikkelen als knooppunt voor de gasleverantie in Noordwest-Europa. Voor het uitbouwen van de knooppuntfunctie is het van belang dat import- en exportcapaciteit wordt vergroot (o.a. aanleg pijpleidingen, LNG-aanlanding, creëren van opslagfaciliteiten, benutten van de hub-functie). Dit vergt grootschalige investeringen van meerdere miljarden euro's die primair door marktpartijen moeten worden gedragen. Met het Rijk en bedrijfsleven is overeengekomen verdere mogelijkheden voor de uitbouw van de spilfunctie gezamenlijk te verkennen.

3. Duurzame energie activiteiten

In de pijlerbeschrijving duurzame energie wordt verder ingegaan op de strategie om te komen tot een cluster van duurzame energie activiteiten. Duidelijk is dat in Noord-Nederland een golf van initiatieven is ontstaan voor de toepassing van allerlei duurzame energieopties.

4. Gas als grondstof

Aardgas is niet alleen een brandstof maar ook een grondstof voor de procesindustrie. Met de verschillende bedrijven in Delfzijl is gesproken over initiatieven die in het kader van Energy Valley kunnen worden genomen. Enkele daarvan lijken kansrijk en worden inmiddels uitgewerkt.

5. Productie van elektriciteit

Noord-Nederland is zwaartepunt in de nationale elektriciteitsproductie vanwege de aanwezigheid

van grootschalige opwekkingseenheden (Eernscentrale, Delesto I en II, Bergumermeercentrale) en de aanwezigheid van relatief veel decentrale opwekkingseenheden (o.a. WKK's). Al met al verzorgt het noorden circa 15% van de totaal opgestelde nationale elektriciteitsproductie. Er zijn meerdere opties om de betekenis hiervan aanmerkelijk uit te breiden, zoals uitbreiding van de opwekkingscapaciteit (bouw van centrales), import van stroom, windenergie (zowel op land als op zee) en benutting van biomassa als opwekkingsbron. Voorts biedt de microWK kansen. De stichting Energy Valley is betrokken bij diverse projecten op het vlak van de ontwikkeling van duurzame elektriciteit. Daarnaast is er frequent overleg met diverse partijen voor de vestiging van nieuwe grootschalige conventionele opwekkingseenheden.

6. Clustervorming / uitbouw van het MKB

Energy Valley streeft naar uitbouw van de gehele cluster van energiegerelateerde bedrijvigheid. Deze bestaat voor een deel uit bedrijven die een samenhang hebben met de aardgascluster, maar ook uit bedrijven die daarvan onafhankelijk zijn, zoals bedrijven in de elektrotechnische industrie. Voorts is er potentie voor bedrijven in de verschillende segmenten van de duurzame energiesector. Energy Valley stimuleert de uitbouw van de energieactiviteiten van het MKB door focus op uitbesteding aan regionale partijen door grote opdrachtgevers, omzetting van innovaties in nieuwe bedrijfsactiviteiten, uitbreiding van de activiteiten van bestaande ondernemingen en acquisitie van nieuwe bedrijven of bedrijfsactiviteiten (in nauwe samenwerking met de NOM).

Samengevat kunnen op hoofdlijnen de volgende concrete initiatieven worden geïdentificeerd die de afgelopen periode in het kader van de pijler bedrijfsactiviteiten zijn opgestart, deze lijst is niet uitputtend maar dient als indicatie van de lopende zaken op dit gebied:

- Continuering kleineveldenbeleid
- Groningen Long Term (GLT)
- Enhanced Gas Recovery (Skid) Norg
- Aanleg Balgzand Bacton Line (BBL)
- Voorbereiding Baltic Line
- Realisatie aardgasbuffer Zuidwende
- Verkenning uitbreiding gasopslag aardgasvelden
- Verkenning LNG-terminal Eemshaven
- Uitbouw EuroHub
- Verkenning heropening Olievelden Schoonebeek
- Doorontwikkeling MicroWK (Thuiscentrale)
- Oprichting Econvert
- Concentratie energiediensten LogicaCMG
- Vestiging TietoEnator in Groningen
- Vestiging GTI Gastechiek
- Vestiging Begemann Milieu Techniek Delfzijl
- Verkenning biomassawerf Eemsdelta
- Aanlanding NordNed kabel Eemsdelta
- Verkenning uitbouw elektriciteitsproductie Eemsdelta
- Ontwikkeling regionale TxU programma energie-industrie
- Verkenning CO2-opslag in ondergrond
- Verkenning Energy Business Centre Groningen
- Doorontwikkeling ZEPP-technologie
- Energieprogramma NOM
- Energy Port / Energie Transitie Park Eemsdelta
- Diverse duurzame energieprojecten (zie verderop)

B- Duurzame energie

Energy Valley heeft een groot aantal regionale stakeholders bij elkaar gebracht om te bepalen welke duurzame energie ontwikkelingen het beste aansluiten bij de regionale kerncompetenties. Hieruit is naar voren gekomen dat met name biomassa en (duurzame) gas de beste opties bieden. Deze speerpunten bieden uitstekende aanknopingspunten voor ontwikkelingen op het gebied van bijvoorbeeld als mobiliteit, ketenefficiency, decentrale elektriciteitsopwekking, etc.

Doel is de gehele waardeketen van duurzame energie op te pakken. Het gaat daarbij om ontwikkeling, productie, toepassing en uitbesteding om zodoende een 'industrie' te creëren rond het thema duurzame energie. Hierbij wordt nadrukkelijk aangehaakt bij het nationale energietransitie en innovatiebeleid. Concrete ontwikkelingsthema's zijn onder meer de MicroWK en de virtuele centrale, duurzame mobiliteit, productie van groen gas, diverse trajecten op het gebied van vergassing, vergisting en pyrolyse van biomassa, grootschalige import van biomassa, productie van biobrandstoffen, CO2-opslag, ZEPP – decentrale elektriciteitopwekking met CO2-injectie, kleinschalige en grootschalige windenergie.

De afgelopen periode zijn vele projecten geïnitieerd die voor een groot deel zijn ingeschoven in het landelijke transitieprogramma. In het kader van Ondersteuning TransitieCoalitie (OTC) zijn 20 haalbaarheidsstudies uitgevoerd, die nu worden omgezet in implementaties in het kader van de Unieke Kansen Regeling (UKR), als tussenstap naar een brede maatschappelijke toepassing. De eerste vier UKR-projecten betreffen een investering van circa 15 miljoen Euro. Voor de OTC-projecten verkreeg Energy Valley een landelijke transitieprijs. Naast de OTC en UKR projecten zijn er nog diverse andere (markt-)initiatieven op het gebied van duurzame energie. Het is de verwachting dat diverse van deze duurzame energieprojecten in Noord-Nederland kunnen leiden tot aanzienlijke werkgelegenheid, doordat de ontwikkelde technologieën omgezet worden naar seriematige productie en toepassing. Voorbeelden hiervan zijn de ontwikkeling, productie en toepassing van de thuiscentrale (MicroWK), de toepassing en productie van ZEPP, de productie van bio-brandstoffen als PPO, bio-ethanol en biodiesel en biomassa-vergassing en -pyrolyse.

Inmiddels bestaat bij overheden en marktpartijen veel belangstelling voor de aanpak van de duurzame energie. Hierdoor lijkt Noord-Nederland zich snel te ontwikkelen tot incubatieregio voor allerlei duurzame toepassingen. Van betekenis is daarbij ook de steun die wordt gegeven door overheden, woningbouwcorporaties en bedrijven. Een mooi voorbeeld daarvan is de bereidheid van de gemeente Leeuwarden en de partners in de regiovisie Groningen-Assen om bij planontwikkeling in te zetten op nieuwe toepassingen van duurzame energie.

Realisatie van de initiatieven geschiedt op individuele projectbasis, veelal gebruikmakend van bestaande financiële ondersteuningsmaatregelen, zoals nationale (OTC, UKR, EOS, IS, etc.) of regionale middelen (IAG, Kompas, provincie / gemeente, etc.). De stichting Energy Valley smeedt coalities door haar netwerk ter beschikking te stellen en ondersteunt initiatiefnemers bij het verwerven van (financiële) steun. De afgelopen periode is in contacten met het Rijk ingezet op benutting van een deel van de aardgasbaten uit de Waddenzee voor duurzame energie. Dit is opgenomen in een kabinetsbesluit en is bekrachtigd door de 2de Kamer. Dit zogenaamde waddenfonds moet structurele steun bieden aan de ontwikkeling van energietransities in Noord-Nederland. De afgelopen periode is het Masterplan Energietransitie Energy Valley (MEEV) opgesteld. Het MEEV biedt een leidraad voor structurele investeringen in de energietransitie in Noord-Nederland teneinde een industrie hieromtrent te realiseren. Van belang hierbij is aan te haken bij de sterke punten van het Noorden. Een goed aanknopingspunt is de ontwikkeling van de aardgasketen, de activiteiten komen neer op drie lijnen:

1. Maximaliseren van de toegevoegde waarde van de gasketen, o.m. door efficiëncyverbetering van de gasketen ('van de wieg tot het graf' zoeken naar optimalisatiemogelijkheden i.t.t. de huidige situatie van optimalisatie van de individuele schakels), ontwikkelen van de handels- en opslagfunctie;
2. 'Vertenging' van de gasketen, door het zoeken van nieuwe toepassingen voor (aard)gas, zoals aardgas voor mobiliteit en ontwikkeling van micro-warmtekracht en de virtuele elektriciteitscentrale;
3. 'Verbreiding' van de gasketen, door het ontwikkelen van nieuwe bronnen van gas, met name gas uit biomassa en waterstofgas als mogelijke energiedrager voor de langere termijn; verwijderen van CO2 en opslaan van CO2 in lege aardgasvelden.

De ambitie is dat deze activiteiten - net als de gasactiviteiten - Europees onderscheidend zullen worden. Om deze ambitie te realiseren worden in het MEEV een aantal aanbevelingen gedaan die als voeding dienen voor de huidige discussie omtrent het vorm te geven Waddenfonds.

Samengevat kunnen op hoofdlijnen de volgende concrete initiatieven worden geïdentificeerd die de afgelopen periode in het kader van de pijler duurzame energie zijn ontplooid, deze lijst is niet uitputtend maar dient als indicatie van de lopende zaken op dit gebied:

- Doorontwikkeling en introductie MicroWK (Thuiscentrale)
- Virtual Power Plant / Smart Power System
- MicroWK en warmtepompen
- Duurzaam Energiestation Noord-Nederland
- Biotankstation Delta Oil Leeuwarden
- Stimulering alternatieve brandstoffen Leeuwarden
- Rijden op aardgas (CNG) in Leeuwarden
- Gemeentelijk vervoer Leeuwarden op biofuel
- Rijden op aardgas (CNG) in Groningen
- Vuilniswagens op biofuel
- Energiebesparing bestaande bouw Leeuwarden
- Biofuels in aggregaten
- Duurzaamheidscentrum Lauwersoog
- Synthetic Natural Gas productie Delfzijl
- Grounds for Change
- Zero Emission Power Plant Drachten
- Costa Due
- Laddermill
- Bio-energiecentrale Delfzijl
- Alternatieve Verwerking Slachtafval (AVS)
- Bio-energiecentrale Drachten (Biomassa Holding)
- Biogas Westerkwartier / Ziggelte
- Bio-energiecentrales Econvert
- Diverse mestvergistingprojecten Ekwadraat
- Noord-Nederlandse Oliemolen Delfzijl
- Biodieselfabriek Delfzijl
- Biodieselfabriek Emmen
- Biomassa pyrolyse
- Deelname Sustainable Energy Partnership EU
- Friese Zonnebootrace
- Ketenefficiëncy papierindustrie
- Verkenning Groene Chemie

PIJLER KENNIS

Kennis is een belangrijke voorwaarde voor innovatie in de bedrijven en voor de ontwikkeling van duurzame energie. Daarom is in het bijzonder aandacht geschonken aan de ontwikkeling van de kennisinfrastructuur in Noord-Nederland. Van belang is te realiseren dat bij bedrijven veel kennis aanwezig is. In het bijzonder geldt dit voor NAM voor upstream activiteiten en Gasunie voor gassamenstelling, -handel, -transport en -gebruik. Samenwerking tussen kennisinstellingen en bedrijfsleven kan de kennisbenutting en -ontwikkeling maximaliseren. De strategie is dan ook gericht op:

1. Kennisontwikkeling bij kennisinstellingen en bedrijven;
2. Samenwerking tussen kennisinstellingen onderling en met de bedrijven.

Uit een uitgevoerde inventarisatiestudie blijkt dat de aanwezige kennisinfrastructuur in Noord-Nederland kan worden uitgebouwd tot een niveau dat Europees toonaangevend is door focus op (duurzame) gasvormige energiedragers en energy business. De kennisinfrastructuur dient zich te richten op zowel technische (gas en duurzaam) als niet-technische energiekennis (energy business management). De afgelopen periode is op basis de pijlerstudie intensief met de noordelijke kennisinstellingen gesproken. Deze instellingen hebben de kansen herkend en hebben initiatief genomen tot diverse onderzoeks- en opleidingsactiviteiten. Voorts heeft Energy Valley het initiatief genomen te komen tot samenwerking met kennisinstellingen buiten de regio

en zijn er initiatieven genomen voor samenwerking binnen de regio tussen het bedrijfsleven en de kennisinstellingen.

Vanwege de huidige marktcondities is de kennisintensiviteit van de energiesector sterk toegenomen en onderscheidt het zich nu door voortdurende gerichtheid op innovatie. Voor duurzame energie geldt dit in het bijzonder omdat deze activiteit zich in een ontwikkelingsproces bevindt waar innovatie zich op innovatie stapelt en ook moet stapelen om tot haalbare opties te komen. Het ministerie van EZ stelt in de nota Innovatie in het Energiebeleid het transitiebeleid centraal. Daarbij worden meerdere transitiepaden benoemd die de basis moeten leggen voor de toekomstige duurzame energiehuishouding. Het zijn juist deze paden waarop Energy Valley zich richt, zoals hierboven reeds is aangegeven.

Van groot belang voor innovaties in de energiesector is het EDReC dat de ambitie heeft zich centraal in het innovatietraject te nestelen. In het algemeen zijn kennisinstellingen van groot belang voor innovatie van de productieketens. Van belang daarbij is ook de wijze waarop wordt samengewerkt met andere kennisinstellingen zoals ECN en TUD. ECN heeft aangegeven Noord-Nederland te beschouwen als demonstratiegebied voor nieuwe technologie en aansluiting te willen zoeken met het noordelijke bedrijfsleven. Voor innovaties geldt dat deze ofwel implementeerbaar zijn in het bedrijfsproces, ofwel vragen om een separate commercialisering.

Samengevat kunnen op hoofdlijnen de volgende concrete projecten / initiatieven worden geïdentificeerd die de afgelopen periode in het kader van de pijler kennis zijn ontplooid, deze lijst is overigens niet uitputtend maar dient als indicatie van de lopende zaken op dit gebied:

- Energy Delta Institute (RuG, Gasunie Gazprom)
- Energy Delta Research Centre (RuG)
- Kenniscentrum Duurzame Innovaties (Cartesius Leeuwarden en TU Delft, Twente, Eindhoven)
- Energie Kennis Centrum (Hanzehogeschool Groningen)
- Kennisconcentratie Duurzame Energie (Van Hall Instituut Leeuwarden)
- Aanhaking HBO/MBO middels Value in the Valley (AOC Terra, Alfa College, Hanzehogeschool)
- Verkennende studie naar Biotechnology for Chemistry
- Verkenning oprichting Biomassacentrum
- Verkenning oprichting Katalysatorcentrum Duurzame Mobiliteit
- NaturalHy (EU-project voor mening van waterstof en aardgas)
- Samenwerking ECN
- Samenwerking TCNN
- Samenwerking Wetsus
- Samenwerking AstronLofar

- b De inhoudelijke voortgang in relatie tot de planning en doelstelling van het project: (Ligt de uitvoering op schema en is de doelstelling haalbaar? Eventuele knelpunten toelichten bij vraag d.)

De uitvoering van Energy Valley ligt op schema. Met name ten aanzien van de (beleidsmatige) positionering zijn de verwachtingen overstegen. De projectmatige invulling verloopt naar wens, maar de verwachting is dat ook na de projectperiode van Energy Valley (november 2005) hiervoor centrale aansturing en coördinatie gewenst is. Voor deze vervolgfase is inmiddels ook overeenstemming bereikt met de participanten, hetgeen concreet betekend dat de activiteiten van de stichting Energy Valley in ieder geval gecontinueerd zullen worden tot medio 2008.

c De voortgang van de in de beschikking vastgestelde indicatoren:

Indicator:	Doelstelling in beschikking:	Realisatie tot en met rapportagedatum:	Verwachting op einddatum project:
<i>Output:</i> 10 samenwerkingsprojecten onderwijs / bedrijfsleven	1	15 (OTC/UKR/Overig)	15
<i>Impact:</i> Enkele honderden bruto gecreerde fte's.	100	Gasunie Trade & Supply (15) Gastransport Services (25) EDI (10) EDReC (10) GLT (40) BMT (5) Econvert (5) TietoEnator (5) Oliemolen Delfzijl (5) LogicaCMG (50)	170
Enkele tientallen miljoenen Euro's aan uitgelokte investeringen	€10.000.000	EDI (€10.000.000) EDreC (€2.500.000) GLT (€100.000.000) Skid (€1.500.000) OTC (€1.500.000) UKR (€15.000.000) CES NN (€100.000) AVS (€340.000) Blogas (€135.000) GfC (€285.000) NaturalHy (€17.000.000) Oliemolen Delfzijl (€1.200.000)	€149.500.000

- d Tot nu toe geconstateerde knelpunten in de uitvoering (inhoudelijk, organisatorisch en financieel). Is actie ondernomen en is hiermee het knelpunt opgelost? (toelichten)

De ontwikkelingen in de afgelopen periode waren zeer dynamisch en hebben elkaar in hoog tempo opgevolgd. Dit heeft ertoe geleid dat er een zwaarder beroep op de Energy Valley organisatie is gedaan dan vooraf kon worden ingeschat. Met name de personele inzet voor het coördinatiebureau is de afgelopen periode zwaarder geweest dan begroot. Hierdoor is een overschrijding van de begroting ontstaan. In overleg met de raad van toezicht en raad van advies is overgekomen dat deze overschrijding onoverkomelijk is gezien het belang en de omvang van de lopende zaken. De N.V. NOM heeft aangegeven garant te staan voor de financiële overschrijding die dit tot gevolg heeft, waarmee dit knelpunt is opgelost.

- e Te verwachten knelpunten in de verdere uitvoering:

Geen.

- f Wijzigingen ten opzichte van het goedgekeurde projectplan:

(B.v.: de doelstelling, de uitvoering, begroting en financieringswijze.)

Zijn deze door UO-SNN goedgekeurd? (standaardvoorwaarde 2.1.a t/m c)

n.v.t.

- g Op welke wijze is tot dusver inhoud gegeven aan de voorwaarden ten aanzien van publiciteit? (standaardvoorwaarde 5)

In diverse persuitingen is vanuit Energy Valley en SNN publiciteit gegeven aan de subsidiering van het project. Daarnaast staat op de website van Energy Valley vermeldt dat het project mede tot stand is gekomen door de Europese Gemeenschap, Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling, en het Samenwerkingsverband Noord-Nederland, EZ/Kompas (inclusief logo's). Daarnaast is in de afgelopen periode tweemaal een hardcopy nieuwsbrief (Resource) uitgegeven, ook hierbij is expliciet rekening gehouden met de voorwaarden ten aanzien publiciteit. Ook op ander uitingen (o.a. beursbord, standaankleding op beurzen, etc) is hier rekening mee gehouden.

3. Aanbesteding en verstrekking van opdrachten aan derden

a Is er sprake van een bouw- en / of infrastructureel project? (standaardvoorwaarde 2.2)

- ja
 nee

Zo ja, uit welke bestekken is het project opgebouwd? Zijn deze bestekken door de technisch-toezichthoudende dienst beoordeeld en door UO-SNN goedgekeurd? Voor welke aanbestedingsvorm is in overleg met de technisch-toezichthoudende dienst gekozen? Welke bestekken zijn gegund? (standaardvoorwaarden 2.1.d, 2.1.e en 2.2)

Besteksnummer en -naam:	Schriftelijk goedgekeurd door UO-SNN?	Aanbestedingsvorm:	Datum gunning:

☐ ja	☐ nee
☐ ja	☐ nee
☐ ja	☐ nee
☐ ja	☐ nee

b Worden er ten behoeve van het project opdrachten aan derden verstrekt op het gebied van diensten en leveringen van € 249.681,- of meer? (standaardvoorwaarde 2.3) (Bijv. inhuren projectleider, diensten van adviesbureau's, aankoop materialen, investeringen, etc.)

- ja
 nee

Zo ja, geef een omschrijving van de betreffende dienst(en) / levering(en). Voor welke aanbestedingsvorm is in overleg met de technisch-toezichthoudende dienst gekozen en is deze goedgekeurd door UO-SNN?

Omschrijving dienst / levering:	Schriftelijk goedgekeurd door UO-SNN?	Aanbestedingsvorm:	Datum opdracht-verlening:

☐ ja	☐ nee
☐ ja	☐ nee
☐ ja	☐ nee
☐ ja	☐ nee

- c Worden er ten behoeve van het project opdrachten aan derden verstrekt op het gebied van diensten en leveringen tussen € 25.000 en € 249.681,-? (standaardvoorwaarde 2.3) (Bijv. inhuren projectleider, diensten van adviesbureau's, aankoop materialen, investeringen, etc.)

- ja
 nee

Zo ja, heeft u hiervoor 2 of meer offertes opgevraagd?

- ja
 nee Indien minder dan 2 offertes zijn opgevraagd dan moet vooraf schriftelijk toestemming te worden gevraagd bij UO-SNN.

Bij welke bedrijven / organisaties?

Omschrijving dienst / levering:	Aantal offertes	Bedrijven / organisaties	Datum opdracht-verlening:
reclamebureau	2	La Compagnie en Thalen	mei 2003
strategisch plan energy valley	1	Policy Research Corporation	juni 2003
strategische positionering kenniscentrum energy valley	1	UT Twente	juli 2003
masterplan energietransitie Noord-Nederland'	1	Nonagon / Van Soest	mei 2004

4. Financiële voortgang

- a Is de financiering van het project zekergestellt? Zo ja, dan dient u dit te onderbouwen met kopieën van de financieringsovereenkomsten (indien deze nog niet in ons bezit zijn, graag bijvoegen). Zo nee, wat is het ontbrekende bedrag en op welke termijn verwacht u dat de financiering zal zijn zekergestellt?

- ja
 nee

- b Overzicht per van de reeds daadwerkelijk gemaakte en betaalde subsidiabele kosten gespecificeerd conform de begroting in bijlage 1 van de subsidieverleningsbeschikking:

Omschrijving kostenpost:	Begrote subsidiabele kosten (in Euro's):	Gerealiseerde subsidiabele kosten (cumulatief, in Euro's)
	€	€
Totaal:	€	€

- c U dient uit uw administratie een lijst met een specificatie van de gemaakte en betaalde subsidiabele kosten bij te voegen.
In ieder geval dient per factuur te worden vermeld: het bedrag, de naam van de crediteur, een omschrijving van de kosten en, zo mogelijk, een betaaldatum.
Het totaalbedrag van de lijst dient aan te sluiten bij het door u bij vraag 4.b vermelde totaalbedrag aan subsidiabele kosten.

- d Indien de planning van de subsidiabele uitgaven per jaar op dit moment afwijkt van de planning in bijlage 1 van de subsidieverleningsbeschikking, graag hier de herziene planning aangeven. Wijzigingen in de oorspronkelijke planning dienen vooraf ter goedkeuring aan UO-SNN te worden voorgelegd! (standaardvoorwaarde 2.1 a t/m c)

Jaar:	Planning subsidiabele uitgaven (in Euro's):
	€
Totaal:	€

- e Overzicht per _____ van de reeds daadwerkelijk ontvangen bijdragen in de subsidiabele kosten, gespecificeerd naar financier conform de begroting in bijlage 1 van de subsidieverleningsbeschikking:

Financier:	Begrote bijdragen (in Euro's):	Daadwerkelijk ontvangen bijdragen (cumulatief, in Euro's):
	€	€
Totaal:	€	€

- f Indien u subsidies of andere bijdragen heeft ontvangen, die niet in de subsidieverleningsbeschikking en/of door UO-SNN goedgekeurde wijzigingen van het project zijn opgenomen, financier en bedragen aangeven:

Financier:	Bijdragen (in Euro's):
	€
Totaal:	€

- g Is uw liquiditeit op dit moment voldoende om het project volgens planning (verder) te kunnen uitvoeren? (Zo nee, toelichten)

ja
 nee

5. Ondertekening

Ondergetekende verklaart dat de bovenstaande gegevens naar waarheid zijn ingevuld:

Naam:

5.1.2e

Plaats:

GRONINGEN

Datum:

31 MAART 2006

Handtekening:

5.1.2e

